

ผลกระทบด้านการจัดการอันเนื่องมาจากข้อกำหนดด้านสิ่งแวดล้อมก่อสร้างของราชการ

พงษ์พันธ์ เปลี่ยนนางยาง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
ภาควิชาวิศวกรรมโยธา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2538

ISBN 974-631-778-4

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I16402066

**MANAGEMENT EFFECTS DUE TO PROVISIONS
IN GOVERNMENT CONSTRUCTION CONTRACTS**

Pongphan Plieanbangyang

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Engineering
Department of Civil Engineering**

Graduate School

Chulalongkorn University

1995

ISBN 974-631-778-4

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ผลกระทบด้านการจัดการอันเนื่องมาจากข้อกำหนดในสัญญาจ้างก่อสร้าง
ของราชการ
โดย นาวาตรี พงษ์พันธ์ เปลี่ยนนางยาง
ภาควิชา วิศวกรรมโยธา
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิสุทธิ ช่อวิเชียร

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

[Handwritten signature]

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร. สันติ อุดสุวรรณ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

[Handwritten signature]
.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ปิง คุณะวัตต์เสถียร)

[Handwritten signature]
.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิสุทธิ ช่อวิเชียร)

[Handwritten signature]
.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ สมนึก กุลประภา)

[Handwritten signature]
.....กรรมการ
(พลเรือตรี พีระ วรรมโกมล)

[Handwritten signature]
.....กรรมการ
(นาย จตุรงค์ บัญญาติลก)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

พงษ์พันธ์ เปลี่ยนบางยาง : ผลกระทบด้านการจัดการอันเนื่องมาจากข้อกำหนดในสัญญาจ้างก่อสร้างของราชการ (MANAGEMENT EFFECTS DUE TO PROVISIONS IN GOVERNMENT CONSTRUCTION CONTRACTS) อ.ที่ปรึกษา : ผศ.ดร.วิรุทธิ์ ช่อวิเชียร, 214 หน้า. ISBN 974-631-778-4

การศึกษานี้เป็นการสำรวจและวิเคราะห์ผลกระทบด้านการจัดการอันเนื่องมาจากข้อกำหนดในสัญญาจ้างก่อสร้างของราชการ และนำเสนอข้อเสนอนโยบายแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสมและเป็นธรรมทั้งฝ่ายผู้ว่าจ้างและผู้รับจ้าง ข้อมูลผลกระทบได้จากการสำรวจโดยวิธีใช้แบบสอบถาม และสัมภาษณ์กับส่วนราชการจำนวน 47 ราย และผู้รับจ้างที่เคยเป็นคู่สัญญากับส่วนราชการนั้น ๆ จำนวน 53 ราย ผู้วิจัยได้ศึกษาสัญญาขององค์การนาชาชาติ (FIDIC) และสัญญาของรัฐวิสาหกิจบางแห่งและสัญญาเอกชนบางรายเป็นตัวเปรียบเทียบ

จากผลการศึกษาพบว่า ข้อกำหนดในแบบสัญญาจ้างของราชการมีผลกระทบต่อการจัดการของผู้รับจ้าง ในด้านคุณภาพ เวลาก่อสร้าง การเงิน การปฏิบัติงานและสิทธิ และมีบางข้อกำหนด ที่มีผลกระทบต่อผู้ว่าจ้าง ผลกระทบเหล่านี้ส่งผลให้การปฏิบัติงานตามสัญญาไม่คล่องตัว และขาดประสิทธิภาพ เกิดข้อโต้แย้งระหว่างคู่สัญญา หรือบางข้อกำหนดในด้านเวลาก่อสร้าง และการเงิน ไม่รัดกุมเพียงพอ ส่วนบางข้อกำหนดมีความจำเป็นต่องานตามสัญญา แต่ระบุให้ส่วนราชการสามารถตัดออกหรือใส่ไว้ตามความเหมาะสม เช่น ข้อกำหนดเกี่ยวกับวิธีอนุญาตตุลาการ และการจ่ายเงินล่วงหน้า เป็นต้น

จากการศึกษา ได้พบข้อกำหนดที่มีประโยชน์ต่อคู่สัญญาที่ควรเพิ่มเติม เนื่องจากส่งผลดีต่อการจัดการงานตามสัญญา

ศูนย์วิทยพัชร์พยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา วิศวกรรมโยธา
สาขาวิชา บริหารการก่อสร้าง
ปีการศึกษา 2537

ลายมือชื่อนิสิต พงษ์พันธ์ ช่อวิเชียร
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

C315262 : MAJOR CONSTRUCTION MANAGEMENT

KEY WORD: BUILDING/ PROCUREMENT/ OFFICE IN CHARGE/ CONTRACTING FOR WORKS/ COMPETITIVE BIDDING

PONGPHAN PLIEANBANGYANG : MANAGEMENT EFFECTS DUE TO PROVISIONS IN GOVERNMENT CONSTRUCTION CONTRACTS. THESIS ADVISOR : ASST. PROF. VISUTH CHOVICHIEEN, Ph.D. 214 pp. ISBN 974-631-778-4

The objective of the research is to survey and analyze the management effects due to provisions in government construction contracts and to propose suitable and fair provisions for employers (government agencies) and contractors.

Data were collected from 47 government agencies and 53 contractors by means of questionnaires and interviews. Contracts used by an international organization (FIDIC), some state enterprises and private parties were studied for comparison purposes. It was found that a good portion of provisions do affect contractor management in terms of quality, time, cost, operation, and rights, while some do affect the employers. The effects cause operational ineffectiveness and disputes between employers and contractors. Some provisions concerning construction durations and financial matters are not concise, while some useful provisions are optional, such as those related to arbitration and advance payment.

Contract clauses considered beneficial to management were proposed to be included.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา..... วิศวกรรมโยธา
สาขาวิชา..... บริหารการก่อสร้าง
ปีการศึกษา..... 2537

ลายมือชื่อนิสิต..... *พณันท์ เป็ตนนท์*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... *[Signature]*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาพร้อม.....

กิตติกรรมประกาศ

ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิสุทธิ์ ช่อวิเชียร อาจารย์ที่ปรึกษา และขอกราบขอบพระคุณท่านคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ซึ่งประกอบด้วย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ปิง คุณะวิวัฒน์สถิตย์ รองศาสตราจารย์ สมนึก กุลประภา พลเรือตรี พีระ วรธโกมล เจ้ากรมช่างโยธาทหารเรือ และนาย จตุรงค์ บัญญาติลิก ผู้อำนวยการพิเศษด้านระเบียบการพัสดุ กองกฎหมายและระเบียบกลาง สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ได้กรุณาตรวจสอบวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนสำเร็จเรียบร้อยโดยสมบูรณ์

อนึ่ง ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงต่อ กองทัพบก กองทัพเรือ กรุงเทพมหานคร กรมโยธาธิการ กระทรวงสาธารณสุข กรมทางหลวง กรมพัฒนาที่ดิน กรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ การท่าอากาศยานแห่งประเทศไทย องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย การสื่อสารแห่งประเทศไทย และผู้รับเหมาก่อสร้างต่าง ๆ ที่เคยเป็นคู่สัญญากับส่วนราชการข้างต้น ที่ได้กรุณาให้ข้อมูลที่มีประโยชน์ต่อการเรียบเรียงวิทยานิพนธ์ และขอขอบคุณ พันจ่าเอกหญิง สุวรินทร์ พลเมือง ที่ช่วยพิมพ์เอกสารต่าง ๆ และผู้บังคับบัญชาที่ได้ช่วยให้กำลังใจในการศึกษาจนสำเร็จ

ท้ายนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ บิดา - มารดา และขอบคุณ พี่ น้อง และลูกทั้งสองของข้าพเจ้า ที่ให้กำลังใจเสมอมาจนสำเร็จการศึกษา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
- ความเป็นมาและปัญหา	1
- แนวคิด เหตุผล และสมมติฐาน	6
- เอกสารที่เกี่ยวข้อง	9
- วัตถุประสงค์	10
- ขอบเขตของการท้าวิจัย	10
- วิธีการท้าวิจัย	11
- ประโยชน์ที่จะได้รับจากวิทยานิพนธ์	14
บทที่ 2 ข้อกำหนดสัญญาจ้างของราชการ	15
- หลักการ	15
- รูปแบบ	19
- โครงร่าง	20
- สรุป	22

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 ผลกระทบด้านคุณภาพ	23
- ข้อกำหนดเรื่องคุณภาพวัสดุ อุปกรณ์ และแรงงาน	23
- ความชำรุดบกพร่องของงานจ้าง	27
- การตรวจและการควบคุมงานโดยผู้ว่าจ้าง	28
- การควบคุมงานของผู้รับจ้าง	29
- ความรับผิดชอบของผู้รับจ้าง	31
- ข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง	33
- ข้อกำหนดของ FIDIC ที่เกี่ยวข้อง	34
- สรุป	36
 บทที่ 4 ผลกระทบต่อเวลาก่อสร้าง	 38
- การขยายเวลาปฏิบัติงานตามสัญญา	38
- กำหนดเวลาแล้วเสร็จ	39
- ความบกพร่องของแบบรูปและรายการละเอียด	41
- งานพิเศษและการแก้ไขงาน	43
- ข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง	44
- ข้อกำหนดของ FIDIC ที่เกี่ยวข้อง	49
- สรุป	50

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 ผลกระทบด้านการเงิน	53
- ค่าจ้างและการจ่ายเงิน	53
- เงินค่าจ้างล่วงหน้า	55
- การหักเงินประกันผลงาน	57
- การจ่ายเงินแก่ลูกจ้าง	58
- ค่าปรับและค่าเสียหาย	59
- ความบกพร่องของแบบรูปและรายการละเอียด	61
- งานพิเศษและการแก้ไขงาน	62
- ข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง	64
- ข้อกำหนดของ FIDIC ที่เกี่ยวข้อง	66
- สรุป	67
บทที่ 6 ผลกระทบต่อการปฏิบัติงานของผู้รับจ้าง	70
- เอกสารแนบท้ายสัญญา	70
- การจ้างช่วง	72
- การใช้เรือไทย	73
- การทวนบริเวณก่อสร้างให้เรียบร้อย	74
- ข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง	76
- ข้อกำหนดของ FIDIC ที่เกี่ยวข้อง	79
- สรุป	81

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 7. ผลกระทบเรื่องการใช้สิทธิของผู้สัญญา	83
- สิทธิผู้ว่าจ้างในการบอกเลิกสัญญา	83
- สิทธิผู้ว่าจ้างภายหลังบอกเลิกสัญญา	85
- ค่าปรับและค่าเสียหาย	86
- กรณีพิพาทและอนุญาโตตุลาการ	88
- หลักประกันการปฏิบัติตามสัญญา	89
- ข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง	91
- ข้อกำหนดของ FIDIC ที่เกี่ยวข้อง	94
- สรุป	95
บทที่ 8 สรุป และเสนอแนะแนวทางปฏิบัติ	97
- สรุปผลการวิจัย	97
- เสนอแนะแนวทางปฏิบัติ	100
- ข้อเสนอแนะการวิจัยในอนาคต	105
รายการอ้างอิง	106
ภาคผนวก	108
ภาคผนวก ก. ตัวอย่างแบบสอบถาม / สัมภาษณ์ สำหรับส่วนราชการ	109
ภาคผนวก ข. ตัวอย่างแบบสอบถาม / สัมภาษณ์ สำหรับหน่วยงานภาคเอกชน	143
ภาคผนวก ค. สรุปผลการสำรวจ / สัมภาษณ์ ผู้ว่าจ้าง	173

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ภาคผนวก ง. สรุปผลการสำรวจ / สัมภาษณ์ ผู้รับจ้าง	181
ภาคผนวก จ. ตัวอย่างสัญญาจ้าง	188
ภาคผนวก ฉ. เงื่อนไขทั่วไป และข้อตกลง ของสัญญาจ้างสำหรับงานก่อสร้างทางวิศวกรรมโยธา ของ Federal Internationale des Ingenieurs Conseils (FIDIC). 204	204
ประวัติผู้เขียน	214

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย